

ELŐFIZETES:
 Egész évre . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
 A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás-üzletében és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Aggályok.

Midőn, ugyszólván, hetek, vagy mondjuk, hónapok választanak el bennünket attól, hogy a közigazgatás államosítása törvénybe iktattassék, midőn a községek rendezéséről szóló javaslat is már végső szövegezése alatt áll, a nagy közönség egy pillantást vetve a közel jövőbe, iparkodik képet alkotni magának arról a kétségtelenül nagy és intenzív átalakulásról, mely a közéletben a megváltozott viszonyok folytán eléje fog tárulni.

És valahányszor a jövő ez alakulása szóba kerül, lehetetlen észre nem venni, hogy még a közigazgatás államosításának legfeltétlenebb hívei is, kik a rendszerváltozást a legvérmesebb reményekkel fogadják, rendszerint még azok sem zárkoznak el teljesen bizonyos aggodalmak elől, melyeknek nem egyéb a forrásuk, mint ama tradicionális gyanakodás, mellyel nálunk eddig a kinevezett tisztviselőt mindig ferde szemmel nézték.

Megszoktuk az államot mindig külön választani a nemzetről. És ezen nem is igen van mit csodálnunk, különösen ha meggondoljuk, hogy politikai életünk jelen fázisától eltekintve messze századokkal Nagy Lajos korára kellene visszamennünk, hogy ezt a két fogalmat a magyarok hazájában egységesnek találjuk. Azontúl a legélesebb ellentét állott fenn az állam és a nemzet között és az egyiknek ereje, mindig a másiknak gyengeségét jelenté.

Hazánk történetének, ugyszólván, legeslegújabb kora az, mely ez ellentétet az alkotmány helyreállításával megszüntetett.

Az állam és a nemzet egygyé lettek, és e két fogalom egységesítéséből született meg a nemzet-állam modern közjogi fogalma, mely először állította fel azt a tételt, hogy a nemzet érdeke az államot erősnek, az állam érdeke a nemzetet egységesnek tudni.

Mielőtt azonban politikai életünk e kialakulása megszületett volna, erős krízisen kellett keresztül mennünk és e krízis idejére esik közjogi életünkben a közigazgatási kinevezett tisztviselők szereplése.

És mondjuk ki mindjárt, a kinevezett tisztviselőknek nem jó emléküik maradt fenn nálunk a közigazgatásban.

Annál a rendszernél, mely őket reánk oktroyálta, csak ők maguk voltak gyűlöletesebbek előttünk. Az idegent, ki e rendszer szolgálatába állott bitorlónak, ha pedig emmemzetünk fia volt, hazaárulónak tekintettük. A polgári szabadság teljes elnyomásának és az egyéni jogok lábbal tiprásának kora volt ez hazánkban, melynek gyűlöletességét a lefolyt évtizedek sem voltak képesek emlékünkből teljesen elmosni.

Látjuk tehát, hogy a kinevezett közigazgatási tisztviselők elleni aggályoskodásnak megvan a maga történeti háttere; de a mennyire jogosnak ismerhető ez el a multra nézve, épp oly nevésséges volna azt a jövővel szemben is alkalmazni, mert az államhatalmi érdeket ma már kontrapozícióba helyezni a nemzeti érdekekkel annyira volna, mint az államtól a lét jogot megtagadni.

Mert valamiként ma közjogi életünkben a népsouverainetas helyébe az állami fenhatóság lépett, ugy kell, hogy a választott tisztviselő helyét is a kinevezett tisztviselő foglalja el. Szívesen elismerjük a népsouverainetas érdemét a multban, és szívesen teszünk koszorút annak sírjára, mert az embert szabaddá tette és a nemzet-államot előkészítette, de az élők között immár nem lévén helye, egyik lényeges attributumának a tisztviselők választásának, fentartása a megváltozott viszonyok közt valósággal anomália lenne.

Van aután az aggályoskodásoknak egy korlátozottabb faja is, mely nem annyira az állami ommipotencia, mint inkább a hivatalokba, esetleg magát befészkelő bürokrácia ellen irányul.

Tagadhatatlan, a bürokratizmus sehoh sem áldatlanabb, mintha az a közigazgatási funkciók teljesítésénél jelentkezik, hol erősen kifejtett jogérzetten kívül nem kevésbé kívánatlik meg a tisztviselőben, hogy legyen egytuttal eleven érzelme a méltányossági szempontok kellő mérlegelésére és azoknak a szükségelt helyen való alkalmazására is.

És itt kimondjuk mindjárt, hogy mi a magyar tisztviselőt nem féltjük attól, hogy valaha bürokratává legyen. Egyszerűen pedig azért nem, mert nem engedi a természete.

Hivatalos túlbuzgóság, száraz pedanteria, a közérdek előli elzárkozottság egyes esetei bizo-

nyára előfordulnak majd a jövőben is, mint a hogy volt rájuk példa a multban, de a magyar tisztviselői kar egyetemétől mindenha idegen fog maradni az, a mit a bürokratizmus fogalma alatt értünk, távol még akkor is, ha, a mit mi nem hiszünk és a mit ők bizonyára nem igen óhajtanak, ha t. i. mint lajthántuli kollégáit egyenruhába bujtanák is.

Ugy ismerjük a magyar tisztviselőt mint buzgó, törekvő, kötelességtudó és pontos hivatalnokot, de a bürokratizmus békóit nem tűri.

Még ha van is benne kivételesen egy kis hajlam a pedanteria iránt, ezt legottan levetkezi, mihelyt a hivatalszoba küszöbét elhagyja.

Más nemzeteknek lehetnek talán fegyelmesebb, dresszirozottabb tisztviselői, mint a mi lyenekkel mi rendelkezünk, de a mi a magyar tisztviselőt előnyösen megkülönbözteti minden más nemzetbeli kollégájától, az ama nem csekélyendő körülmény, hogy a kasztszerűséget nem ismeri és nem von sorompót maga és a társadalom másik fele között, hanem mindenütt és minden körülmények között együtt érez a néppel, legyen bár az illető vidéknek szülőtte vagy akár jövevény.

És itt szemébe akarunk nézni egy másik kérdésnek is, mely épp itt közöttünk az utóbbi időben meglehetősen sűrűn lett verzáva.

Lehet, hogy igazuk van azoknak, kik azt állítják, hogy Bács megye jelenlegi közigazgatási tisztviselői közül a legközelebbi két évtized egyet sem fog találni a megye területén.

Hát biz ez nagyon könnyen megeshetik, sőt elég nagy a valószínűség, hogy csakugyan meg is fog történni. Hanem azért éppenséggel nincs mit tartanunk a jövevényektől sem. Ha jól találják majd magukat új otthonukban, azonosítani fogják magukat az illető város vagy vidék érdekeivel, szívesen vesznek majd részt annak közmívelődési érdekeiben és itt családot alapítva, vagy ilyent magukkal hozva már ennek érdekében is szívvel és lélekkel fognak küzdeni minden oly ügy mellett, mely tartózkodási helyüknek állandósítását rájuk nézve kívánatosabbá fogja tenni.

Felsoroltuk amaz aggályokat, melyek az utóbbi időben a közigazgatás államosítása ellen felmerültek és iparkodtunk azok tarthatatlanságát kimutatni.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Fáradottan lábaidnak...

Fáradottan lábaidnak
 Oltárához összeesten
 Most könyörgök, esdek most csak
 Ne légy soha te kegyetlen!

Szörnyeteg az én szerelmem,
 Nem való az itt a földre, —
 Pokol nyelve az az engem
 Szerelmi szelid gyönyörre.
 Csókjaidban mindig érzem,
 Mintha a vén idő mélyen
 Sohajtana el azt benne:
 Vége immár! és azután
 Többé a nap föl nem kelne!

Fáradottan lábaidnak
 Oltárához összeesten
 Most könyörgök, esdek most csak
 Ne légy soha te kegyetlen!

S elfogy a nap, az én napom
 S közeleg a sötét óra,
 Oh ne kérdezz: mi bajom van,
 Ne nézz akkor homlokomra!
 Haadd haljak meg kebeledben,
 Nem mint villámütötte fa, —
 Mint a virág a réteken, —
 Értjen el a halál engem!

És ha egykor, én szerelmem,
 Az én sírom keresztfája
 Könyökök a gyepes gyomra —
 Azt az egyet, kérlek, mond el:
 „Boldogtalan szerelmesnek,
 Boldogtalan szívet nyomja!”

Fáradottan lábaidnak
 Oltárához összeesten
 Most könyörgök, esdek most csak
 Ne légy soha te kegyetlen!

Wislocki Henrik.

NYELVÉSZKEDÉS A MALOM ALÓL.

(Idegenszerűségek.)

Szó se legyen róla, hogy a „c” és „cz”, a „ssz” és „szsz” kérdése ne lehessen actualis vagy aktuális. Azt hiszi azonban a falusi ember, hogy amely (és nem: a mely) falat festegetni kezdenek, azt elébb bevakolták és betapasztották. Nos, hát nem ugy történt.

Irtóhadjáratot üztünk egyes szók ellen s az idegenszerű kitételek derűre-borúra burjánzóznak könyvekben, hírlapokban, s ezek révén a közbeszédben. Pedig ezek a nyelvérzék, a törzset támadják meg, s az aztán nagyobb hiba, mint ha egy egy falevél fonnyadoz.

Nem vitatható el a „Nyelvőr“-től, melynek emlőjén nőtt fel az az érdekes tudósunk is, ki a főntebb érintett kérdést a minap szóba hozta; nem tagadható el, mondom, a „Nyelvőr“-től, egy némely tulajdonság dacára sem, hogy a helytelen képzésű szók ellen való harcban sok tudóset végzett, nem csupán meddön irtogatva a rosszat, hanem ajánlva helyette jobbat is. Ugy tetszik mindazáltal, mintha a „Nyelvőr“-ék is még több gondját viselheték volna magának a törzseknek. De hát a „Nyelvőr” sem Briaraeus.

Esztendőnkön át egész kis gyűjteményt szedtem össze ama fattyuhajtásokból, könyvekben, különösen tan-

könyvekben, hírlapokban böngészgetve őket. Ennél az „öket“-nél megállok egy pillanatra. Ugy tanultam az iskolában, hogy az „ó” személyt illet, az „az” meg tárgyat. Bizony nagy ideje nem forgattam nyelvtant (elkelne pedig!), s nem tudom, vajjon a fiatalabb nemzedék esküszik-e még erre a törvényre; de tapasztalom, hogy egyik-másik folyóirat még ma is el van abban a régi szabályban fogulva.

Pedig lássuk csak: mire oktat bennünket a használat?

— Elszabadultak a lovaim és tifelek szaladtak. Nem láttad „öket”?

Magyar ember nem kérdi így: nem láttad „azokat”?

A főntebb érintett gyűjteményből szedek ki czenatul egyet-mást a legközönségesebbek közül.

Senkinek sem kívánom, hogy a végrehajtók árverési hirdetéseit legyen kénytelen tanulmányozni. Tudok én nálunknál (vagy nem bánom: azoknál) élvezetesebb olvasmányt is. Tessék azonban ilyen hirdetést elolvasni csak ugy találomra, akár a „Budapesti Közlöny”-ből, akár valamelyik vidéki lapból; írta légyen akár végrehajtó, akár bíró alá; legyen bár benne szó akár ingóságáról, akár ingatlanról: szentül bizonyos, arról fog meggyőződni, hogy az adóst kettős csapás éri; nemcsak hogy megfosztják a jószágától, hanem magyartalanul fosztják meg. Azokat a holmikát az árverésen nem adják majd el becsáron alul, hanem szegénykének „becsáron alul is eladatni fognak”.

Hogy is mondja Petőfi vándorlegénye?

„Aki bárhol ennél külobb
 Hirdetésre is akad:
 Díjul annak én azonnal
 Fizetek száz aranyat”

Vagy nem ezért ajánlja föl az a vándorlegény?
 Én igen.

Mikor egyszer nem tudom hol, szóba hozták a szenvedő igealakot, egy kiváló írónk azt vetette föl, hogy a „született” bevett kitétele a népek. Hát „bevette” igenis, mert ezt a passzivumot hallja legtöbbször a papjától, valahányszor esküvőre és egyébbe való bizonyítványt jár hozzá, az iskolalábépkor, bíró előtt stb.

Láthatjuk, hogy a jövő dolgok megítélésében nem szabad a múltat összezavarnunk a jelennel, mert az államszervezet ma már nem egyéb, mint kellő eszközökkel felruházott intézmény a nemzeti léteérékek ápolására és minél hatékonyabban léphet fel az állam ez irányban, annál inkább megközelítheti céljait.

Ha erősnek akarjuk tudni a nemzetet, az államot kell hatalmassá tennünk, de hogy igazán azzá lehessen, az erre szükségelt eszközöket rendelkezésére kell bocsátanunk.

Fő dolog csak az, hogy az állam kellő erővel bírjon az eszközök megválasztásában. Már is látjuk, hogy az állam szakitva a régi protekcionális rendszerrel, érdekkörébe iparkodik vonni minden produktív munkára jogosító szellemi erőt és mondjuk ki, ha egyéb nem is, már maga azon körülmény, hogy az állami gépezetet a nemzeti erő színe-java fogja funkcióban tartani, elég biztosíték arra nézve, hogy az államhatalmi eszközök egyedül a nemzeti jólét emelésére fognak fordítottani.

Pozsonyi Béla.

Az államosítás és a mérnökök. A megyék rendezéséről szóló törvény 28. §-ának c) pontja „az államépítészeti hivatalok főnökeit az alispánok alá rendeli.” A törvényjavaslat eme rendelkezésével nem tudnak megbarátkozni az államépítészeti mérnökök, ők különálló szakosztályt kívánnak maguknak és ez ügyben kérvényt nyújtott be a mérnök- és építészegylet az országgyűléshez. Kérvényükben előadják, hogy míg a tisztán közigazgatási teendőkre az alispán, a pénzügyi teendőkre a pénzügyigazgató, az árva-ügyekre az árvaszéki elnök, a jogi ügyekre a jogtanácsos, a közoktatásügyre a tanfelügyelő egymással koordinált és a főispánnak közvetlenül alárendelt szakosztályok élén állanak: addig az államépítészeti hivatalok, bár ügykörük ép oly határozottan körvonalozott, mint az előbbieké, bár a koordinált állásra ép oly alkalmasak, alá lévén rendelve az alispánnak, munkásságukban fognak megbénulni. — Mert az alispánnak való alárendelés a törvényjavaslat 52. §-ában oly hatáskörrel ruházta föl azt az államépítészeti hivatalokkal szemben, a melyeknek az alispán megfelelni egyáltalában képtelen, mert a dolog természeténél fogva nélkülözi az ehhez megkívánt műszaki képzettséget. — Nem képes ugyanis alaposan elbírálni a különböző műszaki teendőkhez megkívánt idő- és erőszükségletet, ennél fogva nem rendelkezhetik e hivatalokkal; nem képes megítélni az egyes műszaki kérdések megoldásánál esetleg támadó nehézségeket és a végzett teljesítmények minőségét, ennél fogva nem ügyelhet föl hatáskörük pontos teljesítésére. — A szolgálati viszony tehát, a legkedvezőbb személyi körülményeket feltételezve, szükségképpen oda fejlődnek, hogy az alispán az építészeti hivatalhoz tartozó ügyeket egyszerűen ehhez továbbítaná és viszont a főmérnök előterjesztéseit jöhiszemleg fölfebb juttatná, a nélkül, hogy érdemleges utmutatások adásába, vagy pedig az elintézők föltiltásába bocsátkozhatnék. — Az előadottak alapján a mérnök- és építészegylet ama jogosult reménnyel teszi kérését a törvényhozás kezébe, hogy az államépítészeti hivatalokat, mai hatáskörük megszorítása helyett, a vármegyék közigazgatásának rendezése alkalmával önálló szakosztályok gyanánt szervezi, s főnökeit — a főmérnököket — ő felsége a király fogja kinevezni.

A népszámlálás adatainak feldolgozása. A vígadó negyedik emeletén, a fővárosi statisztikai hivatalban serényen folyik a népszámlálás adatainak feldolgozása. Körössy József a hivatal érdemes igazgatója, a buzgó munkatársainak seregével ugyancsak nehéz munkát végzett, mikor a beérkezett borítékokat és számláló lapokat revidálta, s a hiányzó adatok beszerzése végett újabb felvételeket ejtett meg. Most már az adatok mind együtt vannak, a betegek és hitlyék lapjai is külön vannak téve, csupán az adatok osztályo-

zása van még hátra, a mi 1—2 hét alatt részben elkészül. Az összes munkálatok azonban ez év vége előtt aligha lesznek befejezettek. A népszámlálási lapokat tartalmazó borítékok már revidálva vannak.

Sűrű krajcár, sűrű forint.

Nagy közgazdasági feladatok mellett újabb s igen üdvösen, törődni kezdenek a kisebb gazdasági feladatokkal is. Volt bizonyos idő, a nemzet önállóságát követő korszak eleje, midőn csakis a nagy gazdasági érdekek birtok foglalkoztatni a közvéleményt. Ez rendszeren így szokott történni; minden téren először nagyban általánosságban koncipiáljuk feladatunkat, azután térünk át részletes fogantatására.

Immár elérkezett annak ideje, hogy a gazdaságban a gazdasági politika kérdése mellett behatóan foglalkozzunk az apró részletkérdésekkel is. Mikor iparpolitikát csinálunk, nem szabad megfeledkeznünk az ipar legapróbb fajtiról sem; mert valamint egy épület tökéletességében mulhatlanul szükséges a legutolsó szemöldökfa vagy küszöb, akképpen szükséges az iparban és gazdaságban is a legapróbb ágak felkarolása.

Mezőgazdaságunknak még számtalan aprólékos hiánya van, melyek gyakran érzékenyebben érzetiek a nagyobb bajokat; ellenben elhárításuk csökkentheti a nagyobb kalamitásokat.

Hogy sokat ne akarjunk markolni; egyelőre a *méhészet* és *selyemtenyésztést* ajánljuk mindazok figyelmébe, akiknek befolyásuk vagy hatalmuk van a népre. Oktassák, buzdítsák mind a kettőre.

Nem csupán egyéni vagy egyetemes haszon szempontjából kívánatos az okszerű méhészet és a selyemtenyésztés extensív fejlesztése. Fölötte fontos ez erkölcsi szempontból is, mely szempont az állami politikában kétségkívül óriási szerepet játszik.

A méhészet; melyet a cukorgyártás általánosítása előtt nagyobb mértékben üzték, s elég bitorul elhanyagoltak, új jövőt kíván és új jövőt nyerhet. A mellett, hogy aránylag könnyű munkáért igen jól fizet, hozzászoktatja a rendes foglalkozáshoz a népek ama részét, mely különben idejének javát káros hanyatlással töltötte. A méhészethez szükséges virágtermesztés pedig nem csekély befolyással van a kedély művelésére. Nem szabad ezt kicsinylenünk vagy gúnyolnunk. Nem hangzatos frázis az, amit a költő mond: „Aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet!” Nem lehet már azért sem, mert elméjét lekötő egy könnyű, tehát egyáltalán szórakoztató szép foglalkozás. A virágon tanulja meg becsülni az állatot, az állat becsülésén az embert. A növénypusztító rendszeren kegyetlen az állatokkal, kegyetlen, érzéketlen embertársaival szemben.

A henyéléstől, csavargástól, főleg a gyermekeket, igen jól tartóztatja vissza a selyemhernyók nevelése. A folytonos babrálgatás, tisztogatás, nevelés a serénységet és a tisztaság érzékét. A selyemtermelésre igen jó talaj van hazánkban s az eddigi eredmények utmutatásul szolgálhatnak arra, mily nem megvetendő mellékkeresetet kaphatnának a növendék gyermekek, a mellyel megkönnyítenék szegény szülőik terheit.

A selyemtermeléshez szükséges az eperfa. Aki foglalkozni akar a selymzettel, annak fá-

ról is kell gondoskodni. Ha más gondoskodik helyette, hát meg fogja legalább becsülni a fát: már ez is nagy vívmány lesz.

Sajnos, a faültetés még mindig lassan halad Magyarországon. Közömbösség, értelmetlenség, rossz akarat állanak utjában.

Minden iskola mellett kellene ugyan lennie faiskolának; de hánynál van? És a hol van, vajjon minő állapotban találjuk? A törvény intencióinak megfelelően néhány karóval, de a faiskolát terjeszteni, arra használni, hogy az egész község határának faforrása legyen: ezt a törekvést vajmi kevés helyen találjuk meg, s még kevésbé látjuk a törekvést megvalósulva.

A községi faiskolák kérdését nagyon jól összehangzatba lehet hozni a selyemtermeléssel. Ha látni fogja a nép, hogy haszna van az eperfa ültetésből, bizonyára nem fog sokáig vonakodni tőle. A hol lehet például, ahol nem lehet, ahol nincs kellő belátás, hiányzik a fogékonyság, ott erőltetéssel kell rábírn.

Az eperfa ültetésével megoldhatjuk az országutak befásításának kérdését is. Sajnos, csak ritka vidéken tapasztaljuk, hogy az országutak árkat lombos- vagy gyümölcsfák árnyékolják be. Pedig egy-egy községnek már faszükségletén is nem kevésbé enyhítene, egy három-négy évtized mulva, ha országutjait és nagyobb dűlőutjait, parlagon heverő, rendszerint rossz legelőföldjeit befásítaná. Ime, mindjárt alkalmas eszköz lenne az eperfa. Nemcsak árnyékot kapnának, nemcsak a klíma javításához járulnának hozzá ezzel, de megvetnék alapját a selyemtermelésnek is, melyet a családtagok egy része a szükséges mezei munkák hátránya nélkül művelhetne, s minden fáradság nélkül, ugyyszólván játszva, igen csinos mellékkeresetet tenne szert.

A sűrű garas hozza a sűrű forintot. Ne feledjék el ezt a lelkesek, a népnevelők, jegyzők, hatósági személyek s mindazok, akik a néppel érintkeznek s a jóra nemcsak rávehetik, de rávenni köteleességük is.

Dr. Sziklai János.

Helyi és megyei hírek.

Püspöki körut. Ft. Majorosi János püspök és érseki helynök idei béma-utját május 28-án kezdi meg. A bérmálás szentségét követően plébániákon fogja kiszolgálni: május 29-én és 30-án Baján, május 31-én Vaskuton, június 1-én Bátormonostoron, június 2-án Baracsán, június 3-án Csataalján, június 4-én Dantován, június 5-én Szántován, június 6-án Bérégben, június 7-én Kolluthon, június 8-án és 9-én Bezdánban, június 10-én Monostorszeghen, június 11-én Kupuzinán, június 12-én Zomborban, hol a bérmálás után biboros érseki által nagylelkűen emelt árvaházat fogja felszentelni és megnyitni. Zomborból Örméltóságra Kalocsára visszautazik, hogy a végzett teológusokat áldozórokka szentelje. Június 27-én Szabadkára indul, hogy ott a sz. Terézia plébánián három napon, t. i. június 28, 29, és 30-án kiössza a a bérmálás szentségét.

Az árvaház felszentelése. Az Öminenciája biboros főpásztorunk által létesített zombori árvaházat mélt. és ft. Majorosi János püspök és érseki helynök ur június hó 12-én fogja felszentelni és megnyitni. Egyelőre 12 árva gyermek, 6 fiú és 6 leány, fog az új intézetben elhelyeztetni, kiknek fölvelele már a jövő hónapban fog megejtenni. A kellőképpen felszerelt kérvények legcélszerűbben a plébánia hivatalok útján egyenesen Öminenciájához intézendők.

„Nem anyától lettem, rózsafán termettem,
Piros pünkösdi napján, hajnalban születtem.”

Ezen nem ütök meg senki; de a folyó beszédben mégis csak többször hallottam én a „világra jöttem”-et.

Nevelésésem volna mindazáltal, ha anathéma alá akarnék vétetni a passzívumot, pusztán csak azért, mert a népek nincsen rá szükségük. Bajos azonban már az ilyen tankönyvi stílust megokolni: „Lelencek, kiknek szülője nem tudatik, azon felekezetben neveltetnek fel” stb. Tegyük kezünket (és ne valahogy kezünket!) a szívtünkre s valljuk be, nem szebb e ez: „Talált gyermekek, akiknek szülőjét nem tudják, (nem ismerik), abban a felekezetben nevelendők fel” stb.? Itt van egy másik virág a pályázat-hirdetésekből: „Megjegyeztetik, hogy igazolmányos altisztek előnnyel bírnak”. Persze ez az „előnnyel bírnak” nyilván azt jelenti, hogy megbirkóznak az előnnyel, hogy legyűrjék azt. En részéről nem igen bánom, ha nem is bírok előnnyel, megelégszem vele, ha „elsőbbségem” van.

A népiszkolákban már arra tanítják a gyereket, hogy az állam a római katolikus egyházat sok kitűnő jogokkal ruházta fel. Bizony nincs rajta mit csodálni, hogy sok ilyen kitételek száz gyermekek közül kilencvenkilencnek a nyelvérzékét megrontják; már csak azért is, mert a népiszkolában a szóval szóra való tanulás a megszokottabb. Azt is jó tudni, hogy a történelmi fejlődés mi mindent mivel. A keresztény felekezetek történelmi fejlődése például „azt hozta magával, hogy 1848 előtt nem volt köztünk viszonzóság”. Mikor egyszer valamikor az édes anyám haza jött a városból, azzal tőrülte volna ki a szememet, hogy vett ugyan vásárfiát, de nem hozta magával. Alig tudtak akkoron megvisszátalni. Most meg — lám, forgandók az idők! — abban nem tudok megnyugodni, hogy az a gonosz történelmi fejlődés magával hoz egyet mást, aminek pedig vele kellene járni.

Ha dolgozunk valamit, a munkánk nem szokott ennyi vagy annyi hétbe kerülni, nem szokott bele ennyi vagy annyi hét telni, hanem igénybe veszem bennem is én lány hetet. Ez, kérem alássan, azért jó, mert rossz.

Arról meg szó se legyen, hogy a hazai ipart használjuk fel, valahol csak lehet; istennek tetszőbb dolog, ha igénybe vesszük! S ezt ugyan hazafiságunk se meg nem szabja, se meg nem állapítja, se meg nem határozza, hanem igen is elő írja. (Vorschreiben.)

A hazafiságunknak bizonyosan van része benne, hogy az államháztartás egyensúlya helyreállt. Ezen (és nem: e fölött) való örvendezésemet nagyon elfanyarította egy kitűnő publicistánk abbeli kijelentése, hogy „egy pár rossz termés az államháztartás fölőlegét deficitté változtatni képes”. Hiszen ez rettenetes! En csak azt hittem, hogy deficitté képes változtatni vagy legföllebb változtatni. S ha ez be talál következni, ugyane forrás szerint, kérdéses: „kifizeti-e magát a valuta-rendezés költsége?” Hát még az mennyire kérdéses: nem vesz-e kárba az a költség?

Bizony az ilyen kitételek „nem jól veszik ki magukat” sehol, sőt még csak bele sem illesken sehova.

Az öreg Brassai bácsi multkoriban egyik különben ékesszóló miniszterünk képviselőházi beszédét „magyarra fordította”. Ebből nagy vita kerekedett a mi kaszinók tudósai között és a rektor ur a disputa eredményül illetékesnek adott hangot a nyelv megromlásán való elkeseredettségének: „Jól nézünk ki!” A jól kinezés helyett pedig inkább beláthatja minden önzetlen honfi, hogy tulajdonképp szépen vagyunk! Mindazonáltal mi csak mégis meg voltunk valahogy, ellenben nem tudtunk rajta elizgondni, hogy az előttünk fekvő képes újsg hogyan s miként van. Dicsekvésből-e (és nem: dicsekvés gyanánt) vagy mi másból nyomatta ki a boríték négy oldalára, hogy „teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk?” „Noch immer” ez vagy folyvást?

De tán el fog is volt ebből a süttetből. Még egyet szeretnék azonban futólag megemlíteni.

Szörnyen kuszálódik az ikes-igék kérdése is. Nem rég olvastam valamelyik lap szerkesztői üzeneti közt, hogy ikes-igék manap már nincsenek. Hiszen ha ez így volna!

A nép külön ragozásukat valóban nem ismeri. Tudva lévő, hogy Révai Miklós, nyelvtudományunk e

kiváló alakja, választotta őket külön a többiektől. Hiszen értem én azt, ha a törvény kimondja, hogy ennyi meg ennyi literes „ümmérték” cefréjétől ennyi meg ennyi forintot fizet adóul a pálinkafőző. A tisztelt polgártárs vagy szót fogad, vagy megemlegeti a fináncokat. De nyelv tekintetében maga a nép a törvényhozó s a nyelvtan nem készíti a szabályt, hanem gyűjti. Még alkotmányt is lehet rátkülni a népre; de nyelvtani szabályt csakugyan nem.

Révaiék pedig a néptől tanultak ugyan magyarul — hiszen az akkori uraknál a latin járta, — csak hogy nekik még nem volt belepillantásuk a népnyelv hagyományainak ekkora tömegébe, mint minékünk; ezért volt joguk tévedni. S ha manap az ikes-igéket úgy kellene használnunk, a hogy ők kívánták s a hogy a nyelvtan nyomukban megszabja, akkor a nemzet nem tudna magyarul, ami képtelenség.

Veszek, veszel (s bizony nem: veszsz), vesz és áso, ásol (nem ássz) és — így beszél a nép; ez a határozatlan alakja vagy a mint ma mondják a tárgyatlan alak. A régebben határozottnak, ma tárgyassnak mondott alak pedig: veszem, eszem s így tovább.

Ezeket s az ilyféleket kell, uraim, előbb rendbehozni. S most már nincs is mulasztani való idő, mert beült az államosítás s hovahamarabb nem csak a papirosan lesz meg a népoktatás köteleességének általános teljesítése. Mert eddig — ejnye hogy is mondjam: istennek hála? vagy fájdalom? — a grammatikátul szűzen cseperedett föl a „tanköteleseknek” nem csupán az a harminc száztólja, meg az a 23^{3/4} száztólja, amit X. és Y. megyék érdemes tanfelügyelői pontosan kistatisztikáztanak, hanem sokkal, de sokkalta nagyobb tömeg.

Ezután azonban — olyan jól esik elábrándozni a jövő szép perspektíváján! — ahogy a törvény huzsonhárom év óta hasztalan kívánja, iskolára szorítják majd az iskolakerülőket, meglesz az ötezer lelket számláló községnek a maga felsőbb népiszkolája s akkor a nyelvtan jó vagy rossz igéje a nemzet egész testében válik vérré és istápolja vagy mételeyzi a nyelvérzékét.

Hiszen van már galiba így is elég!

1. Meggyőződésünk, hogy jelenleg nem lehet zene-akadémiáról, vagy csak zenedéről is szó, de egyszerű zenetanodáról, mely csak rövidebb vagy hosszabb idővel fejlődhet tovább.

2. Hogy Zomborban egy zenede-tanoda felállítását nemcsak hasznosnak, de szükségesnek is tartom.

3. Hogy a létesítés célirányosan csak a városi (talán egyházi is) hatóság és egy magán egyelet öszinte együttműködése által eszközölhető.

4. Hogy a zenede és egyeletének működése szük ségképp két irányban kell, hogy meginduljon, és pedig a tanítás és a közönség mulattatása, illetőleg izlésének fokoztatása. Ezen oknál fogva szükséges a városi hatóság részéről a kedvező jóakarata, a támogató működésnek pedig, kik között első sorban kijelölöm az eddig oly sikeresen uttörő kaszinói dalárdát, a művészet szeretete által lelkesített, minden szeszély és makranc nélküli buzgó működés, mert ha ez a két feltétel hiányzik, akkor hagyjuk abba az egészét, és tiltjuk le Paul Kálmánnal a patak partjára és várjuk gondokajátka bus hangjainál a patak lefolyását, habár ez nehezen fog bennünket kárpótolhatni.

5. Meggyőződésünk, hogy nem szabad sem a hatóságot költségekkel túlterhelni, sem a közönséget szerfeletti magas díjzárattal zaklatni, mert méltányosnak kell lenni és mert Zombor város hatósága kulturális célokra, már úgy is majdnem erején túl áldozott, a lakosság pedig alig győzi már a mindenféle évdíj fizetését.

6. Hogy a mielőbbi megkezdése a működésnek igen kívánatos, mert hosszú idő szükséges arra, hogy a tanítás és a műkedvelők működése sikert arathasson, és mert áll a jelmondat igazsága: „Frisch gewagt ist halb gewonnen.” Különben a működés megkezdését a bizottság is csak annyire lehetséges, kívánta még ez, vagy a jövő évben megkezdeni.

Hogy mit eredményezhet a bátor kezdeményezés, legjobb bizonyossága ennek a budapesti nemzeti színház, melynek építését a harmincas évek elején, kellő alap nélkül, a nádor főherceg nyílt ellenzése dacára rendelte el Pestvármegye, és ime az intézet nemcsak prosperált, de idővel az országnak egyik legvirágzóbb intézményévé fejlődött. Azért lépünk mi is a gyakorlati élet zöld mezéjére és ne tétovázunk a teoriák borongós ködében.

Végül 7-er. Szándékunk szerint emlékiratunk tulajdonképp csak vitatások alapját szolgáló egyszerű, de felvilágosítóan szolgáló okadalt tervezet, melyet elfogadni vagy tetszés szerint módosítani lehet, mert úgy is a városi hatóságnak tökéletesen szabadságában áll, kellő tárgyalás és megfontolás után így vagy úgy határozni, mert itt főleg a végeért és annak sikeres megoldását kell tekintetünk, és mi lelkiismeretes törekvésünk meggyőződésében nyugodtan várjuk az eredményt.

Mi a fellehozott részbeni támadásokat és mellékes körülményeket illeti, azokra bátor lesznek az ügy érdekében az érdekeltek Gaál Ferenc meghallgatása után, észrevételeimet a következő cikkben tüzetesen és részletesen előadni.

Grosschmid Gábor.

Törvénykezés.

Homokóczy János, Csonoplya hirhede szü-
lött, kinek feje a kormány annak idején 300 forint
tűzött ki, s ki a esendőség üldözése elől Szerbiába
menekült, visszakértül a zombori fogházba. Még az
1889-ik év folyamán sikerült megállapítani, hogy a
Belgrádban fogva lévő s magát Damjanovics Ivánnak
nevező egyén nem más, mint Homokóczy János, ki
Zomborból 1886. év május hó 26-án megszökvén a
esendőség üldözése elől, Szerbiába menekült, hol csak-
hamar birka lopáson érvény, elfogatott s 5 évi fogságra
íteltetett el, mely szabadságvesztés büntetéséből azon-
ban 2 év elengedtetett s f. évi március hó 1-én Zom-
borba hozatott, hogy 6 évi fegyház büntetéséből még
hátralévő 1 év, 1 hó és 24 napi fegyház büntetését ki-
töltsé s egyuttal, hogy a függőben tartott bűncselekmé-
nyeiért szíjmot adjon.

Mindjárt e hó 18-án állt törvényt Homokóczy János
azért, hogy 1884. évi október hó 10-én d. u. n. má-
don a vásártéren Bruck Antal szállító kocsijáról fel-
ügyelet mellett a fát dobták le, este 6 óra tájban ő,
Zsumbera Márton és Gyarmat Pál fegyverek Bruck
Antal kocsijára felgrottak, Homokóczy János a gyeplőt
kezebe ragadta s az ostonnal a lovak közé vágott,
Zsumbera Márton és Gyarmat Pál pedig a kocsin mar-
adt fadarabokat a kocsi után szaladó Plavics Dobra
kocsis felé dobálván, azt maguktól távol tartották s így
menekülésüket kierőszakolták s egyenesen Csonoplyára
hajtották, a hol a kocsi és lovakat Galacz József ud-
varába hajtották, ok pedig bujdosóba mentek.

A kir. ügyész rablás miatt emelt vádat Homokóczy
János ellen s a kir. törvényszék rablás büntette, ugy
előbbi bűncselekményeiért összbüntetésül 7 évi fegy-
háza ítélte Homokóczyt, mely büntetéséből még 2 év,
1 hó és 24 napot kell kitöltenie.

Közgazdaság.

Az első vasárnapi munkaszünet.
Megjelent a törvénytarban is az 1891. évi XIII.
törvények, mely a vasárnapokon és szent István
napján, mint nemzeti ünnepen, általános munka-
szünetet rendel. A törvénytar e hó 14-én közölte
azt s a közlés napjától számítva három hó múlva
tehát július 14-én -- lép életbe. De július
14-ike nem lévén vasárnap, az első törvényes
munkaszünet az e napra következő vasárnapon,
vagyis július 19-én lesz. A törvény szövege kü-
lönben egész terjedelmében a következő:

1. Vasárnapokon, valamint szent István király
napján, mint nemzeti ünnepen, a magyar szent korona
országainak területén az ipari munkának szünetelnie kell.
Kivételt képez az üzleti helyiségek és berendezé-
sek tisztántartásához szükséges munka.
2. Az ipari munkának szünetelése legkésőbb
vasárnap reggeli 6 órakor kezdődik és megkezdésétől
számítandó 24 óráig, de legalább is a szüneti napot kö-
vető reggeli 6 óráig tart.
3. A kereskedelmi miniszter fölhatalmaztatik,
hogy saját hatáskörében rendeleti uton határozza meg:
a) ama iparágakat, melyeknél azért, mert az üzem

felbeszakítása lehetetlen, vagy a folytonos üzemben tar-
tást a fogyasztó közönség vagy a közforgalom igényei
vagy valamely hadászati vagy egyéb közérdek, jelesen
ipari indokok feltétlenül megkövetelik, az ipari mun-
ka az első szakaszban megjelölt szünapokon is végez-
hető lesz;

b) ama módokat, melyek mellett azok a kis-
iparosok, kik maguk, segédek és tanoncok igénybevé-
tele nélkül, lakásukon dolgoznak, a munkaszünet alól
fölmenthetők.

E rendeletek megállapításánál a kereskedelemügyi
miniszter a belügyi és földmívelésügyi miniszterrel, Hor-
vát-Szlavonországra nézve a horvát-szlavon dalmátor-
szági bánnal egyetértőleg jár el.

A kereskedelemügyi miniszter e rendeleteket, va-
lamint az ezeken később eszközölt módosításokat utó-
lagosan az országgyűlésnek bemutatni köteles.

4. Azon iparágaknál, melyeknél az ipari munka
az előző pont szerint vasárnapokon is végezhető lesz,
köteles az illető iparúzó az ezen munkánál alkalmazott
munkások olyatén fölvaltásáról gondoskodni, hogy a
munkások legalább minden hóban egy teljes, vagy min-
den két hétben egy fél vasárnapon munkaszünetet él-
vezzenek.

5. A bányászati és kohászati üzemekre, az ál-
lami pénzverdére, valamint az államegyedűrségeknek és az
azokkal összekötött vállalatokra nézve a kivételesen
vasárnapokon is végezhető munka engedélyezése s illető-
leg rendeleti uton való szabályozása iránt, a jelen tör-
vény 3. és 4. §-ában foglalt elvek alapján, a pénzügy-
miniszter intézkedik.

6. A ki az 1., 2., 4. és 5. §-okban foglalt
határozatokat megszegi, kihágást követ el és 1 forinttól
300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás a közigazgatási hatóságoknak (1880.
XXXVII. t. c. 41. §.), Horvát-Szlavonországbau az ott
érvényben levő határozományok szerint illetékes hatósá-
goknak hatáskörébe utaltatik.

7. Az 1868. LIII. t. c. 19. §-ának második be-
kezdése és kapcsolatban ezzel az 1879. XL. t. c. 52.
§-a rendelkezése továbbra is érvényben marad.

A jelen törvény hatálya alá tartozó esetek (6. §.)
esakis ezen törvény határozatai szerint és az abban meg-
jelölt hatóságok által bírálandók meg és büntetendők.

Az esetben, ha valamely eselekmény egy ezen
törvény 6. §-ának, valamint az 1879. XL. t. c. 52. §-ának
határozatai szerint is büntetendő: az eljárásra csak a
jelen törvény 6. §-ában megjelölt hatóságok az illetékesek.

A jelen törvény a törvénytarban való megjelenése
napjától számítandó három hó múlva lép életbe és végre-
hajtásával a kereskedelemügyi és a pénzügyi miniszter,
Horvát-Szlavonországot területére nézve Horvát-Szlavon-
Dalmátországot bányáztatik meg.

A vasárnapi munkaszünetet megállapító
törvény a kereskedelmi minisztert hatalmazta föl azzal,
hogy állapítsa meg azon iparágakat, melyek az üzem-
nek felbeszakítását a vasárnapi napokra sem engedik
meg s így a törvény rendelkezése alól kivendők. A
miniszter az ezen ügyben kibocsátandó részletes rende-
let tervezetét már elkészítette s megküldötte a keres-
kedelmi és iparkamaráknak, hogy azok idevonatkozó
észrevételeiket leginkább május hó közepéig hozzá ter-
jesszék föl. A miniszteri rendelet tervezete 43 pont-
ban sorolja föl a megadandó kivételeket.

Gőzzel fűthető borszállító kocsi. Egy
dunántúli borkereskedő azt a kérelmet intézte a keres-
kedelmi miniszterhez, hogy a vasutaknál gőzzel fűthető
borszállító kocsi alkalmaztassanak, hogy a kocsi bel-
sejében a hőmérsék ne szállhasson a zérus fokon alul,
s ezáltal lehetővé téssek a bornak veszély nélkül való
szállítása télen is. A legközelebbi szigorú tél folyamán
ugyanis a szállítás nagyon meg volt nehezítve, miután a
hirtelen beállott hideg következtében vagy a vevő, vagy az
eladó szenvedett érzékeny kárt, vagy teljesen fenn-
akadt a forgalom. A folyamodó kereskedő nézete szerint
a fűtés költségei nem kerülhetnek túlságos sokba s a
fűtés technikai keresztülvitele sem iktözik nehézségekbe,
miután ezen kocsikat mindjárt a szerkocsi után lehetne
csatolni s a mozdony gőzével fűteni. Ez az újítás két-
ségkivül nagy haladás volna a borforgalom terén, mely-
nek természetesen csak úgy volna értelme, ha egyszerre
valamennyi osztrák-magyar vonalon életbe léptetnék.

**Az osztrák-magyar államvasut állá-
mosítására** vonatkozólag arról értesülünk, hogy az
sokkal előrehaladottabb stádiumban van, mint azt eddig
fel lehetett tenni. Ugy halljuk, hogy a hadügyminiszter
is kifejezte óhaját a vasut államosítását illetőleg és ez
a körülmény az államosítás végrehajtását mindenesetre
gyorsítani fogja.

A szegedi fa- (bútor-) kiállítás sikere
már teljesen biztosítva van. Kiállítók nemesak Szeged-
ről, de az ország minden részéből nagy számmal jelent-
keztek. A sorsjátékot a pénzügyminiszter engedélyezte
s így a kiállítási bizottságnak módjában áll a kiállított
tárgyak egy részét megvásárolni. A megrendeléseket
gyűjtő bizottság Ivánkovits János orsz. gyűl. képv. el-
nöklete alatt jövevű iparosok részére munkát gyűjt.
Legutóbb a budapesti kir. technológiai iparmuzeum je-
lentkezett a kiállításra szerszámgépekkel, nyersanyagok
és félkészítményekkel. E csoport egész külön termet
fogal el s a kiállítás egyik legérdekesebb részét fogja
képezni. A virágkiállításra Szeged város összes kerté-
szői jelentkeztek. A bejelentési határidő f. évi május
15-ig meghosszabbított. Bejelentéseket elfogad a ki-
állítási iroda (ifj. Szmolényi Nándor titkár, Szeged, ipar-
testületi ház.) A kiállítás f. évi július 12-én nyitatik
meg és aug. 23-án záratik be. Térdjark igen csekélyek.

Filoxera elleni munkálatok. A földmi
velésügyi miniszter a budapesti ménési, érdiszégi, nagy-
enyedi és tarcali vincellériszkolánál gyérítő munkaveze-
tőket alkalmaz, oly célból, hogy az okserű székéné-
gezési eljárást bemutassák. Ezen munkavezetőket a szó-
lőbirtokosok igénybe vehetik 1 frt napidíj és az utazási
költség megtérítése mellett.

Selyemiparunk. A földmívelési miniszterium
egy füzetet bocsátott ki a napokban, mely az ország,
de különösen megyénk selyemtermesztésével és selyem-
iparunkkal foglalkozik. A tömördek statisztikai adatból
igen kedvező állapotot magyarázhatunk ki az országra
— de ismét — különösen megyénk nézve. A füzetben
ritkított betűkkel szedve látjuk a következő sorokat is:
„Ha Bács-Bodrogh vármegye közönsége ezen ügyet,
mint eddig, a jövőre is felkarolja és különösen az eperfa-
tenyésztés emelése érdekében közönségi falkoláira és a

már meglevő eperfára kiváló gondot fordít, valamint,
ha a törvényhatóság tisztikara ezen ügyet eddig tanu-
sított s eléggé meg nem köszönhető támogatásában jövőre
is részesíteni szives leend: nem lehet kétségünk az iránt,
hogy a selyemipar Bács-Bodrogh vármegye területén ör-
vendetes lendületet nyerend és azon kerestet, mely ezen
ipar által a szegényeknek nyújtatik és mely az ipar
újabb életbe hívásának első tizedében is már Bács-Bod-
rogh vármegyében két millió forintot felül emelkedett,
ma még alig sejtendő arányban növekedni fog.”

Naptár. Április.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
21 Kedd	Anzelm hv.	Adolár	9 Euspychius
22 Szer.	Sótér és Kaj.	Sótér és Kaj.	10 Terentius
23 Csüt.	Béla pk. vt.	György	11 Antipás
24 Pént.	György vt.	Albert	12 Vazul pk.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

1816. szám.

kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye Bálmonostor köz-
ségben az üresedésbe jött községi jegyzői állásra
pályázatot nyitok.

Ezen állás a következő évi javadalmazással
van egybekötve:

1. Évi készpénzfizetés 363 frt 60 kr;
2. 1/4 telek föld hasznélvezete;
3. 7 hold á) 1200 □ öl kaszálóföld;
4. 10 köbméter lágyfa;
5. szabad lakás a hozzátartozó kerttel.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy sza-
bályszerűleg felszerelt kérvényeiket f. évi ápril
hó 26-áig bezárólag nálam nyújtsák be.

A választás f. évi ápril hó 28-án d. e.
10 órakor Bálmonostor községházánál fog
megejtenni.

Baja, 1891. ápril 16.

Latinovits Gyula,
főszolgabíró.

2-1

2424. sz.

kig. 1891.

Hirdetmény.

Az apatini járáshoz tartozó községekben szervezés
alatt álló községi rendőrség részére beszerzendő alábbi
ruházati tárgyak szállítására pályázat iratik ki.

Vállalkozók felhivatnak, miszerint 50 kros bélyeg-
gel ellátott és az alábbi cikkek szerint részletezett írás-
béli ajánlataikat **folgy hó végéig** ezen szolgabíró-
ságnál nyújtsák be.

Szállítandók:

I. Szabó-munkában;

1. eszma-nadrág szürke gácsi posztóból;
2. zubbony buzavirágkék gácsi posztóból hajtókával;
3. köpeny szürke gácsi posztóból.

A részletes feltételek s a mintaöltöny az alulirt
szolgabírósnál megtekinthetők.

II. Csizmadia-munkában;

1. magas száru téli eszma borjubórból;
2. magas száru nyári eszma borjubórból;
3. téli valamint nyári eszmafejelés;
4. téli és nyári talpalas.

III. Keztyűs-munkában;

fehér szarvasbőr keztyű.
Apatin, 1891. évi április hó 18-án.

Ribiczey,
főszolgabíró.

2-1

728. szám.

kig. 1891.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye törvényhatósági bizott-
sága 257/1891. közgy. szám alatt hozott hatá-
rozatával a Hódságh községi jegyzői lak átala-
kítása engedélyeztetvén, ezen átalakítási munká-
latokra árlejtési pályázat nyitattik.

Árlejtés folyó évi ápril hó 30-án d.
e. 9 órakor fog Hódságh községházánál meg-
tartatni.

Az előirányzati ár 4829 frt 49 kr.

Vállalkozni kívánók az árlejtés előtt tartoz-
nak 10% óvadékat készpénzben vagy óvadék-
képes papírban Hódságh község pénztárába le-
fizetni, illetve letenni.

A tervek és költségelőirányzat, ugy a rész-
letes feltételek, a hivatalos órák alatt Hódságh
községházánál megtekinthetők.

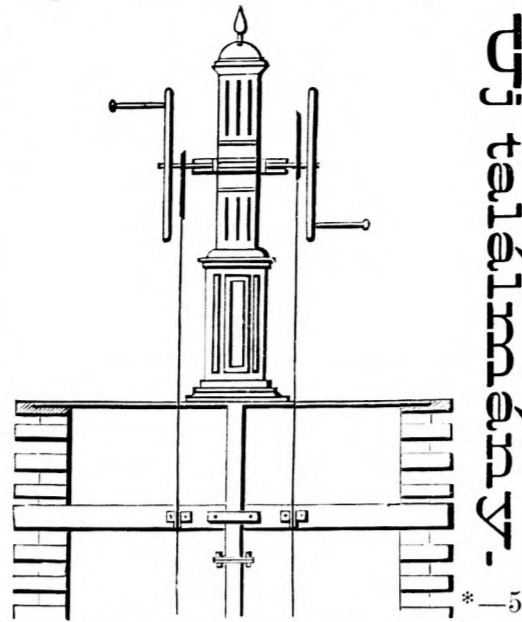
Hódsághon, 1891. évi április hó 18-án.

A községi előjáróság.

3-1

Uj találmány.

„Neptun“ kút.

SZALAY KÁROLY helybeli lakatosmester

„NEPTUN“
nevezetű új kutat talált fel.

Ezen új találmányu kút felülmúlja az eddig ismert mindenféle szerkezetű kutakat. Szerkezete igen egyszerű, légmentességre nincs szorítva, könnyen kezelhető és amellyel vizet bőven szállít. Mindenféle vízvezetékre alkalmazható. **Fürdőkben, kertekben, festőknél, timárokban, ecetgyáraknál** egyaránt alkalmazható. A vizet minden magasságban és távolságra szállítja. Megrendelési ára sokkal olcsóbb, mint bármiféle szivattyús és romlásnak kitéve nincs. Javítása nem költséges.

Megrendelhető egyedül:

SZALAY KÁROLY
lakatosmesternél
Zomborban.

738. szám.
kig. 1891.

Arlejtési hirdetemény.

Almás község előljárósa által ezzel közhírré tetetik, hogy a község háza kibővítése iránt, a vármegyei törvényhatóságnak 1890. évi október 14-én hozott 1136. közzg. 1890. sz. határozatával jóváhagyott költségvetés és tervrajz alapján fogantatandó építkezés biztosítása végett **f. évi április hó 30-án d. e. 9 órakor** versenytárgyalás tartatik, melyre a vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az 1506 frt 2 krban megállapított költségvetési összegnek 10%-a bántpénzüll leteendő.

A költségvetés s műszaki tervrajz, úgy az építési feltételek a község jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Almás, 1891. évi április hó 10-én.

3-2

Az előljáróság.

1816. szám.
kig. 1891.

Pályázati hirdetemény.

Bács-Bodrogh vármegye Báthmonostor községben üresedésbe jött és évi 300 frt fizetéssel rendszeresített községi irnoki állásra pályázat nyittatik.

Felhivatnak a pályázni óhajtok, hogy szabályszerűleg felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi április hó 26-ig bezárólag nyujtsák be.

A választás **f. évi április hó 28-án d. e. 10 órakor** Báthmonostor község házában fog megejtetni.

Baja, 1891. április 16.

2-1

Latinovits Gyula,
főszolgabíró.

400. szám.
1891.

Arlejtési hirdetemény.

Bács-Bodrogh megye törvényhatósága által 256. kgy. szám alatti határozatával engedélyezett iskola építésre az arlejtés folyó évi április hó 15. napján megtartván, arlejtésük biányában eredménytelen maradt, miért is egy újabb arlejtési hatánap **folyó évi május hó 2. napján d. e. 8 órára** tűzetik ki.

Felhivatnak mindazok, kik ezen második szóbeli arlejtésen résztvenni óhajtanak, hogy 10% bántpénzzel a mondott napon és időben Karavukova község házában jelentkezzenek.

Az előirányzott költségek 5340 frt 58 kr.

Az arlejtési feltételek és műszaki okmányok a község jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Karavukova, 1891. április hó 16-án.

Rumbach Mihály,
jegyző.

3-1

Baumann János,
bíró.

Alkalmazást nyer.

Egy jó bizonyítványokkal rendelkező, józan életű ifjú, ki az adóügyekben jártas, hosszabb időn át alkalmazást nyerhet. Fizetése havi 10 frt, teljes ellátás, lakás és mosás. 3-3

Bővebb felvilágosítást ad Bittermann Nándor.

Hirdetemény.

Alólirott püspöki jószágigazgatóság ezennel közhírré teszi, hogy a **Sidi-Berkaszovai** (Szerém-megye) 400 kat. hold szántó, 1500 kat. hold erdő, 36 kat. hold szénakaszáló, 16 kat. hold szőlőkert és 4 kat. hold kert, a hozzátartozó gazdasági épületekkel a legtöbbet ígérőnek f. é. október hó 1-től kezdődő **három** egymásutáni termő évre haszonbérbe adja.

Zárt ajánlatok **f. évi május hó 31-ig** fogadtatnak el, melyhez 1000 frtos bántpénz csatolandó.

Körülményes felvilágosítások szóval vagy írásban megkeresésre szívesen eszközöltetnek.

Körös (Horvátország), 1891. évi április 16-án.

3-1

Jószágigazgatóság.

2594. szám.

kig. 1891.

Pályázati hirdetemény.

A járásomhoz tartozó községek előljáróinak felkérése folytán a megyei törvényhatóság által jóváhagyott községi szabályrendeletekkel rendszeresített következő községi rendőri állások betöltésére hirdetek pályázatot:

1. **Kula** községben: 1 örvetetői, 4 gyalog- és 2 lovasrendőri állásra. Az örvetető évi fizetése 375 frt, a rendőriké egyenként 335 frt, a lovasrendőrök fizetésükön felül egyenként évi 160 frt lóartási átalányt kapnak.

2. **Cservenka** községben: 1 örvetetői, 3 gyalog- és 2 lovasrendőri állásra. Az örvetető évi fizetése 400 frt, a rendőriké egyenként 300 frt, a lovasrendőrök fizetésükön felül egyenként évi 100 frt lóartási átalányt kapnak.

3. **Torzsa** községben és a hozzá csatlakozott pusztákban: 1 örvetetői, 2 gyalog- és 3 lovasrendőri állásra. Az örvetető évi fizetése 400 frt, a rendőriké egyenként 300 frt, a lovasrendőrök egyenként 300 frt. A lovasrendőrök lóartási átalánya évi 100 frt.

4. **Keresztur** községben: 1 örvetetői, 2 gyalog- és 2 lovasrendőri állásra. Az örvetető évi fizetése 400 frt, a rendőriké egyenként 300 frt. A lovasrendőrök lóartási átalánya egyenként évi 100 frt.

5. **Uj-Verbász** községben: 1 örvetetői, 2 gyalog- és két lovasrendőri állásra. Az örvetető évi fizetése 360 frt, a rendőriké egyenként 300 frt. Ezenrúházzal a község által látatnak el. A lovasrendőrök lóartási átalánya egyenként évi 100 frt.

6. **Ó-Verbász** községben: 1 örvetetői, 2 gyalog- és két lovasrendőri állásra. Az örvetető évi fizetése 400 frt, a rendőriké egyenként 300 frt. Ezenrúházzal a község által látatnak el. A lovasrendőrök lóartási átalánya egyenként évi 100 frt.

7. **Kucura** községben: 1 örvetetői, 2 gyalog- és 2 lovasrendőri állásra. Az örvetető évi fizetése 400 frt, a rendőriké egyenként 300 frt. Ezenrúházzal a község által látatnak el. A lovasrendőrök lóartási átalánya egyenként évi 100 frt.

8. **Kis-Kér** községben: 1 örvetetői, 1 gyalog- és 2 lovasrendőri állásra. Az örvetető évi fizetése 340 frt, a rendőriké egyenként 300 frt. Ezenrúházzal a község által látatnak el. A lovasrendőrök lóartási átalánya egyenként évi 100 frt.

9. **Veprovác** községben: 1 örvetetői és 4 gyalogrendőri állásra. Az örvetető évi fizetése 250 frt, a rendőriké egyenként 200 frt.

A **Kula, Cservenka, Keresztur, Torzsa** és **Veprovác** községben alkalmazandó rendőri személyzet köteles a megállapítandó egyenrúházat sajátjából beszerezni.

Községi rendőrökül csak azok alkalmazhatók, akik:

- magyar honpolgárok;
- védkötelezettségüknek megfeleltek, 24 ik élet-évüket betöltötték, a 60 ikat pedig el nem érték;
- fedhetlen erkölcsűek s teljesen rovatlan elő-életűek;
- teljesen egészségesek;
- erni olvasni tudnak és a községben divó főnyelvet bírják;
- az örvetetői állásra ezeken kívül, hogy a magyar nyelvet szó és írásban oly tökéletesen bírják, hogy ezen az előirt írásbeli teendőket biztosan végeznék képesek legyenek.

A községi rendőrségbe való felvételnél a kivánalmak egyenlősége esetében elsőbbség adandó:

első sorban az 1873. évi II. t. c. által kedvezményezett altiszteknek és kiszolgált állami csendőröknek; második sorban a hadsereg és honvédségnél kiszolgált egyéneknek;

harmad sorban az eddig minden kifogás nélkül rendőrségi szolgálatban (nem felelős óri minőségben) állott egyéneknek.

Felhivom a pályázni kívánókat, hogy okmányokkal kellően felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **folyó évi május hó 5-ikéig** nyujtsák. A pályázók tartoznak pályázati kérvényeikben azon községet, a melyben alkalmaztatni kívánnak, megjelölni. **Szabadságukban áll azonban ugyanazon kérvény-nyel több állásra, esetleg több községbeli különböző rendőri állásokra is pályázni.**

Kulán, 1891. évi április hó 15-én.

5-1

Molnár Károly,
főszolgabíró.

Zombor, 1891. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Alulirotnál igen jó minőségű fehér- és siller-borok a decsi és pécsi hegyekből, épügy pedig szegszárdi veres-borok is, jutányos áron kaphatók.

Ifj. Lencz Jakab,

Prigl.-Szt.-Iván.

3-2

2078. szám.

kig. 1891.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Jarek községében üresedésben levő községi orvosi állásra pályázatot nyitok s választási hatánapul **f. évi május hó 16-ik napjának reggeli 8 óráját** tűzöm ki.

Az orvos javadalmazása: 600 frt készpénz fizetés, 20 kr nappali, 50 kr éjjeli látogatási és halottkémlési díj, egy a szabályrendeletileg megállapított huszszemle díjából áll.

Felhivom a pályázni kívánókat, hogy az 1886. évi 14-ik t. c. 143. §-a értelmében felszerelendő kérvényüket f. évi május hó 8-ig alulirotnál nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vehetők nem lesznek.

Kelt Ujvidéken, 1891. évi április hó 7-én.

Kolozsvary Sándor,

3-2

főszolgabíró.

Zombori m. kir. folyammérnöki hivatal.

Arlejtési hirdetemény.

A nagyméltóságú földmíveléstudgyi m. kir. miniszter ur 1891. évi április hó 11-én 14082/1889. szám alatt kelt magas rendeletével a gombosi dunai állami partvédezet fenntartására szükséges 1800.1 m.³ kőhányási és 256.1 m.³ kőburkolati kőanyag beszerzését engedélyezvén: ezen közzállítás biztosítása végett az alulirt kir. folyammérnöki hivatalnál **f. évi május hó 11-én délelőtt 10 órakor** zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A közzállításra versenyezni óhajtok tartoznak lepecsételt ajánlataikat a szállítási feltételeknek megfelelőleg „Ajánlat közzállításra” cím alatt a kitűzött nap delelőtti 10 órájáig az alulirt kir. folyammérnök hivatalnál benyujtani és az ajánlatához a zombori m. kir. adóhivatal nyugtáját mellékelni, mely igazolja, hogy az ajánlati összegnek 5% a mint bántpénz a nevezett adóhivatalnál letétbe helyeztetett; megjegyezvén, hogy a fent megjelölt határidő után illetőleg a fenti határozmányoktól eltérőleg érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A szóban forgó szállításra vonatkozó műveletek, illetve feltételek az alulirt kir. folyammérnöki hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Zomborban, 1891. évi április hó 18-án.

3-1

M. kir. folyammérnöki hivatal.

1329. sz.

tkvi 1891.

Hirdetemény.

Filipova község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886. XXIX. törvényekben előirt helyszíni eljárás végett **1891. évi május hó 11-ik napján** a községben megjelenend.

Felhivatnak ennél fogva:

- mindazok, kik a községben lévő valamely ingatlanhoz a teleknyvjegyzőkönyvi állással szemben tulajdoni jogot tartanak, hogy a mennyiben az eljárás bírósági kiküldöttnek az arra vonatkozó okiratokat át nem adták — tulajdonjoguk bekebelezését a fent kített határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kieszközölni; vagy az 1886. XXIX. t. c. 15-18. §-ai értelmében az átírásra szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak, s azokkal igényüket a bizottság előtt annak a községben teljesítendő működése folyamata alatt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó teleknyvjegyzőkönyvi tulajdonos az átruházási jogügylet létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje, és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert ellen esetben jogaikat ezen előnyös uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékelengedés kedvezményétől elesnek;
- mindazon jelzálogos hitelezők, és azok, a kiknek javára egyéb nyilvankönyvi jogok vannak bejegyezve, de a bejegyzett követelések, illetőleg egyéb nyilvankönyvi jogok tényleg már megszüntek, ugyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, vagy a törlési engedély nyilvánítsa végett a szerkesztő bizottság előtt megjelenjenek, mert ellenes esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Hódsághon, 1891. évi április hó 6-án.

Jorgovits Cornél,

kir. tlkvezető.

3-1

Tepliczky Nándor,

kir. albiró.